

CODI 28513 INTRODUCCIÓ A LA FILOLOGIA CLÀSSICA

Prof. Pere Villalba

CONTINGUT

Aquesta assignatura és una assignatura clarament propedèutica i instrumental i s'estructura en dues parts ben diferenciades.

La primera part es dedicarà a fer una exposició diacrònica panoràmica del concepte i de la història de la Filologia Clàssica des de la percepció que en tingueren els antics mateixos fins a la que tenim avui dia, insistint en dos punts: 1. L'establiment del text (evolució del concepte d'"edició"; principals problemes relacionats amb la transmissió i l'establiment dels textos; bases per entendre una edició crítica, etc.); 2. La interpretació i la reflexió sobre el text (tasca dels filòlegs medievals i renaixentistes; naixement de la teoria gramatical; bases teòriques per a la traducció; etc.).

En la segona part s'introduirà l'estudiant en el coneixement i el maneig de les principals eines i fonts que s'usen per a treballar en el camp de la Filologia Llatina i Grega, en tant que instruments bàsics per emprendre qualsevol tasca en aquest camp. L'objectiu principal d'això és que l'estudiant conegui des del primer dia la bibliografia general bàsica per emprendre els seus estudis posteriors. Aquesta segona part estarà estretament connectada amb la docència tutoritzada.

OBJECTIUS

L'estudiant ha de ser capaç, en acabar l'assignatura, de:

1. Fer una exposició diacrònica panoràmica del concepte i de la història de la Filologia Clàssica.
2. Conèixer com s'estableix un text i com s'interpreta i s'hi reflexiona.
3. Demostrar familiaritat en el maneig de les principals eines i fonts que s'usen per a treballar en el camp de la Filologia Llatina i Grega.

TEMARI

1. La Filologia. La Filologia Clàssica. Els principals filòlegs clàssics.
2. Relacions de la Filologia amb altres ciències: (filologia formal) paleografia, epigrafia, codicologia, papirologia, lingüística // (filologia real) geografia, història, religió, mitologia, filosofia, retòrica, arquitectura, art, cuina, etc.
3. La Filologia Clàssica en la seva evolució històrica.
  - 3.1. La filologia llatina a l'antiga Roma

- 3.2. La filologia llatina medieval.
- 3.3. Humanisme i filologia llatina
- 3.4. La filologia clàssica i la lingüística des del segle XIX fins als nostres dies.
4. La transmissió textual.
5. El treball filològic: la crítica textual.

AVALUACIÓ

En el sistema d'avaluació es tindrà en compte l'assistència i la participació a classe, per tal com es tracta d'una assignatura de caràcter propedèutic (10 %).

Hi haurà una prova escrita en què l'estudiant haurà de demostrar que ha seguit les exposicions fetes a classe i les ha completades amb les lectures marcades amb un asterisc (35%) i un treball, on es desenvoluparà algun punt del programa, i que caldrà presentar en acabar l'assignatura (35%).

La docència tutoritzada tindrà també una prova en la qual es demanaran aspectes puntuals treballats en les sessions pràctiques realitzades a la biblioteca i a l'hemeroteca (20 % de la nota final).

Descripció de les activitats tutoritzades

En diverses sessions a la biblioteca i a l'hemeroteca, i treballant en grups reduïts, familiaritzarem els estudiants en el maneig de les eines esmentades. Per exemple, es parlarà de i s'analitzaran els diferents reculls lèxics en qualsevol suport (diccionaris, CDs, bases de dades, documents en xarxa, etc.): es comentaran i compararan les edicions de fonts clàssiques més freqüents; es comentaran també els principals *corpora* auxiliars de la Filologia Clàssica (epigràfics, numismàtics, iconogràfics, arqueològics, etc.); es veuran els principals reculls enciclopèdics referits al món antic (*ANRW*, *Realencyclopädie*, *Daremberg-Saglio*, etc.); es comentaran les obres modernes cabdals pel que fa a la literatura i a la lingüística clàssiques; etc.

A més de tota aquesta informació, l'estudiant rebrà assessorament sobre qualsevol dubte o problema que se li plantegi durant el curs. Es pretén fer un seguiment personalitzat de l'estudiant des que inicia els seus estudis de Filologia Clàssica fins que els acaba.

BIBLIOGRAFIA

- A. Ma. Aldama Roy - Ma. Felisa del Barrio Vega et alii, *La Filologia Latina hoy. Actualización y perspectivas*, Sociedad de Estudios Latinos, 2 vols., Madrid 1999.
- * V. Bejarano, "La Filología Latina: objetivos y métodos", *Darius*, 3/1 (1975), pp 53-144.
- J. Cousin, *Los estudios latinos*. [Trad. espanyola de L. Bani de l'original francès, Paris 1944], Buenos Aires 1963.
- E. R. Curtius, *Literatura europea y Edad Media Latina*. [Trad. espanyola M. Frenk Alatorre i A. Alatorre de l'original alemany, Berna 1948], 2 vols., México-Madrid-Buenos Aires 1989⁵.

- J. del Hoyo, "Filología clásica, ¿disciplina en crisis?", *Estudios Clásicos*, XLII (2000), pp. 117-140.
- F. Della Corte, *Introduzione allo studio della cultura classica*, Milà 1972-74.
- F. Della Corte, *La Filologia Latina dalle origini a Varrone*, Firenze 1981.
- N. Flocchini, *Argomenti e problemi di letteratura latina*, Milà 1977.
- N. Flocchini, *Insegnare latino*, Florència 1999.
- G. Funaioli, "Storia della filologia attraverso i secoli", *Studi di letteratura antica*, vol. I, Bologna 1946.
- C. García Gual, "El viaje sobre el tiempo o la lectura de los clásicos". digital@elpais.es.
- * C. Giarratano, "La storia della filologia classica", en AA.VV., *Introduzione allo studio della cultura classica*, Milano 1973, pp. 595-672.
- * A. Guzmán Guerra - P. Tejada Caller, *¿Cómo estudiar filología?*, Madrid 2000.
- * V. J. Herrero, *Introducción al estudio de la Filología Latina*, Madrid 1981².
- * R. Pfeiffer, *Historia de la filología clásica*. [Trad. espanyola de J. Vicuña i M. R. Lafuente de l'original anglès, Oxford 1976], Madrid 1981.
- G. Pascucci, *I fondamenti della filologia classica*, Firenze 1972².
- * P. Quetglas, *Elementos básicos de filología y lingüística latinas*, Barcelona 1985.
- * L. D. Reynolds-N.G. Wilson, *Copistas y filólogos*. [Trad. espanyola de M. Sánchez Mariana de l'original anglès, Oxford 1968], Madrid 1974.
- J. E. Sandys, *A History of classical Scholarship*, I, II, III, Cambridge 1921³.
- J. E. Sandys, *A Companion to Latin Studies*, Cambridge 1943.
- A. Traina - G. Bernardi Perini, *Propedeutica al latino universitario*, Bologna 1972.